

Et veldig nyttig foreldremøte

Av John Roald Pettersen

Hva er foreldre opptatt av når de får anledning til å snakke om egen oppdragelse? Vi har vært med på foreldremøte i Hosle barnehage.

”TYDELIGE VOKSNE” – stod det på innkallingen til felles foreldremøte i Hosle barnehage i Bærum.

Barnehagen hadde invitert Anne Fodstad fra PP-tjenesten i Bærum til å snakke om ”hverdagssituasjoner

og betydningen av voksenrollen og tydelige voksne”. Styrer Cecilie Intelhus er spent. De har ikke bedt om påmelding, og det er sjelden de har felles foreldremøter for alle avdelinger. Vil det komme noen? Og vil de være engasjert i temaet?

Det viser seg at rundt 30 foreldre har funnet veien til barnehagen denne sure novemberkvelden. Anne Fodstad starter med å presentere seg selv og snakke litt om hvordan de jobber i PP-tjenesten. Hun har bakgrunn som førskolelærer, men har jobbet som spesialpedagog i PPT siden 1977. Hoveddelen av jobben består i å veilede barnehager og foreldre, og opp gjennom årene har hun vært på et stort antall foreldremøter.

- Foreldre vil ofte at jeg skal snakke om grensesetting. Og barneoppdragelse handler riktig nok om grensesetting, men også om så mye mer. Blant annet om å være tydelig. Det er det ikke alle som kan, verken foreldre eller barnehageansatte. Å være tydelig må læres, sier Anne Fodstad til foreldrene.
- Barneoppdragelse handler også om konfliktsituasjoner, det vet dere mye om. Det handler for eksempel om treåringen som kommer sliten hjem fra barnehagen og skal spise middag. Men barnet er misfornøyd, barnet gråter og protesterer. Barnet vil ikke ha poteter. *Alt* er galt. Hvordan løser man en slik konflikt?

Se barnet

Anne setter opp noen alternativer: Pappa kan prøve med den strenge varianten; ”Sitt rolig og spis opp maten din!” Mamma kan prøve med varianten ”Stakkars deg, er du så lei deg, vil du ha spagetti i stedet?” Men det dette slitne barnet sannsynligvis trenger, er foreldre som roer ned situasjonen, som gir barnet positiv oppmerksomhet, som *ser* barnet. Potetene er ikke det viktige i denne situasjonen!

Det kommer gjenkjennende nikk og smil fra foreldregruppa. Og nye oppmerksomme blikk når Anne stiller spørsmålet "Hva vil det si å være tydelig?"

- Husk for det første at barn og voksne virker på hverandre. Når man står med et hylende barn i kassa på butikken, da blir de fleste litt usikre og stresset. Barn virker på foreldre, og foreldre virker på barn. Slik skal det også være. Og det å være tydelig, og være bevisst på hva det innebærer, vil hjelpe i mange situasjoner.

Anne minner om at voksne har lett for å bruke mange ord. Vi skal forklare så mye. Men en konfliktsituasjon er et dårlig tidspunkt for forklaringer. Budskapet blir uklart. Snakk heller med barnet i fredstid, da er sjansen mye større for at det går inn, sier hun.

- En annen type uklart budskap er mas. Når man sier det samme hver deg, for eksempel om rotet i entréen, men ikke gjør noe med det, da blir bare mas som ikke virker. En god regel er: Det nytter sjelden å gjøre mer av det som ikke virker. Husk det!
- Så kan man spørre; *Hvordan* er man tydelig? Ikke ved å brøle og være sint. Selv om barn også skal erfare voksnes temperament, så er det som *metode* ikke å anbefale. Men det er fullt mulig å være bestemt uten på være sint. Det er viktig *hva* du sier, men ikke minst at du *viser* at du mener det du sier. Med kroppsholdning, blikk og stemme. Øv deg gjerne foran speilet! Eller få andre voksne til å fortelle om du er tydelig. Det er forresten et godt tips både hjemme og for de voksne i barnehagen: Få andre voksne til å gi deg respons. Er du tydelig når du snakker til barn?

Foreldreinnspill

En mor tar ordet. - Dette handler jo om kommunikasjon. Det er det samme som mellom voksne, på jobben og ellers.

Anne er helt enig. Men for barn er det enda viktigere. Blant annet fordi de trenger forutsigbare voksne.

En annen mor har også en kommentar: – Jeg synes dette kan være vanskelig når man har flere barn. Den ene av våre forstår mine meldinger om at man skal spise uten å kaste maten rundt om, den andre gjør det ikke. Å være tydelig hjelper liksom bare på den ene...

Anne: – Det er et viktig poeng. For barn er jo ulike. Derfor kan vi ikke alltid gjøre ting likedan. Kanskje kan man vurdere å skille barna i noen sammenhenger, for en periode? Vi må behandle barn ulikt noen ganger. Kanskje vil det fungere for et barn å si "Nå kan du gå på rommet ditt en stund". Mange foreldre bruker det i konfliktsituasjoner, og mange barn roer seg da. Men så kan det være barn som er *livredde* for å være alene på rommet. Da fungerer det ikke. Det å skremme barn kan virke, men det blir helt feil som metode..

Nå er diskusjonen i gang. Flere foreldre henger seg på. Det nære og konkrete engasjerer.

- Vi har en fireåring, og vi har nok mast mye før. Vi prøver å være tydelige, og prøver å vise at ting får konsekvenser. Hvis han bruker alt for lang tid før han får på seg pysjamasen, så blir det ikke tid til å lese. Men nå tester han oss ut. "Hvis jeg gjør slik og slik, leser du ikke da?" Er det feil å sette slike betingelser?
- Nei, svarer Anne, det er ikke feil å knytte betingelser til enkelte handlinger. Men man bør ikke ha for mange slike betingelser gående samtidig. Og det kan være en fordel å vri det i positiv retning, og for eksempel si at "hvis du er rask å ta på nattøyet nå, så blir det mer tid til å lese".

Barnehage og hjem

Etter pausen, hvor diskusjonen går ivrig foreldrene i mellom, dreier Anne temaet inn på ulikheter hjemme og ute. Hvor like må vi være som foreldre? Og hva med likheter og ulikheter i hjemmet og barnehagen?

- Både barn og voksne er ulike, og barn må erfare at voksne har ulike måter å opptre på. Selvsagt bør det være noenlunde samme regler for leggetid, spising og lignende enten det er far eller mor som styrer skuta, men samtidig viser det seg at barn tar det ganske kjapt om det for eksempel er litt ulike regler i barnehagen og hjemme. Hvilke erfaringer har dere med det? Blir barna forvirret av ulike regler hjemme og ute?

Nei, sier en far, det er ikke noe problem. Barna skal lære seg å opptre på ulike arenaer, og dermed takle ulike regler og situasjoner. Når de senere skal på skole, på fotballtrening, på ballett osv, da blir det helt forskjellige arenaer. Så det er bare bra at de erfarer ulikheter.

En mor forteller at datteren forstår og aksepterer at det er ulike regler hjemme og i barnehagen, men hun blir fortvilet når *mor* ikke skjønner at det er andre regler i barnehagen. Anne supplerer med en historie fra en barnehage der man jobbet lenge med å forandre språkbruken til et barn. Gutten fikk belønning hvis han ikke brukte uttrykket "drittkjerring" til de voksne. Dermed er et nytt engasjerende stikkord gitt: Belønning og premiering. En far forteller:

- Vi bruker dessert som belønning. Hvis de spiser opp middagsmaten, blir det dessert. Det fungerer i fire av fem tilfeller, og det får barna til å spise ulike matretter.

En mor lurer på om det kan bli for mye som skal belønnes. Kan det bli slik at "Hva får jeg hvis jeg gjør det og det?" Anne mener det er et viktig poeng. Belønning kan lett bli oppbrukt. Hun anbefaler at man i større grad lokker med noe positivt, gjerne noe man skal gjøre sammen, framfor å true med "hvis ikke du gjør sli, så blir det ikke..". Og hun understreker hvor viktig det er å få barnet til å forstå at "vi er på lag", vi prøver sammen å få det til på beste måte.

Spising er tydeligvis et tema som opptar foreldrene, og en kilde til konflikter. En far forteller om gode vaner som barna fikk i en annen barnehage der det ble servert varm mat tre dager i uka. Da spiste barna alt de fikk servert, og det ble lettere å prøve ut nye ting hjemme.

Hva er viktigst?

Styrer Cecilie Intelhus bringer et annet moment inn: Det kan lett bli mange konfliktområder. Kanskje er det viktig at man som foreldre vurderer hva som er viktigst. Trenger man å slåss om alt?

Anne Fodstad støtter tanken helhertet, og anbefaler at dersom man synes det blir for mange konflikter, så velg ut noen få områder som er viktigst. Ta *de* kampene, vær konsekvent der, og la de mindre tingene være.

I forsamlingen kan man se flere tenksomme og anerkjennende nikk.

Etter en sekvens om legging og soving, også åpenbart et område der mange foreldre har utfordringer, er vi til vegs ende på foreldremøtet.

Det vanker mange positive kommentarer på vei ut. "Nyttig", "spennende", "mye å tenke på", er ord som blir brukt. En far hevder han gjerne kunne ha sittet et par timer til og hørt på, dette var interessant! En mor slår fast: - Dette var veldig nyttig. Jeg tror det er det nyttigste foreldremøtet jeg har vært på!

Cecilie Intelhus har også grunn til å være fornøyd. Det *kom* folk, og de *var* engasjert.

- Selvsagt kunne vi ønsket at det var enda flere her, og at flere deltok i diskusjonen. Men det er ikke all som føler seg komfortabel med å snakke i store grupper, og jeg synes stemningen var god. Anne er flink til å være konkret og bruke eksempler som foreldrene kjenner seg igjen i. Det er viktig. Vi fagfolk har lett for å bli veldig generelle.
- I tillegg er det helt tydelig at foreldre synes det er nyttig og godt å få snakke sammen som foreldre og få luftet felles problemstillinger. Jeg tror det er litt typisk at de ikke var så opptatt av å diskutere forskjeller og likheter mellom hjem og barnehage, de var mer opptatt av å diskutere sine egne utfordringer på hjemmebane. Kanskje skulle barnehagen sørge for at de fikk flere anledninger til å møtes og snakke sammen, sier Cecilie Intelhus.

